

Mill liberalizmusa

2014 szeptember 02. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

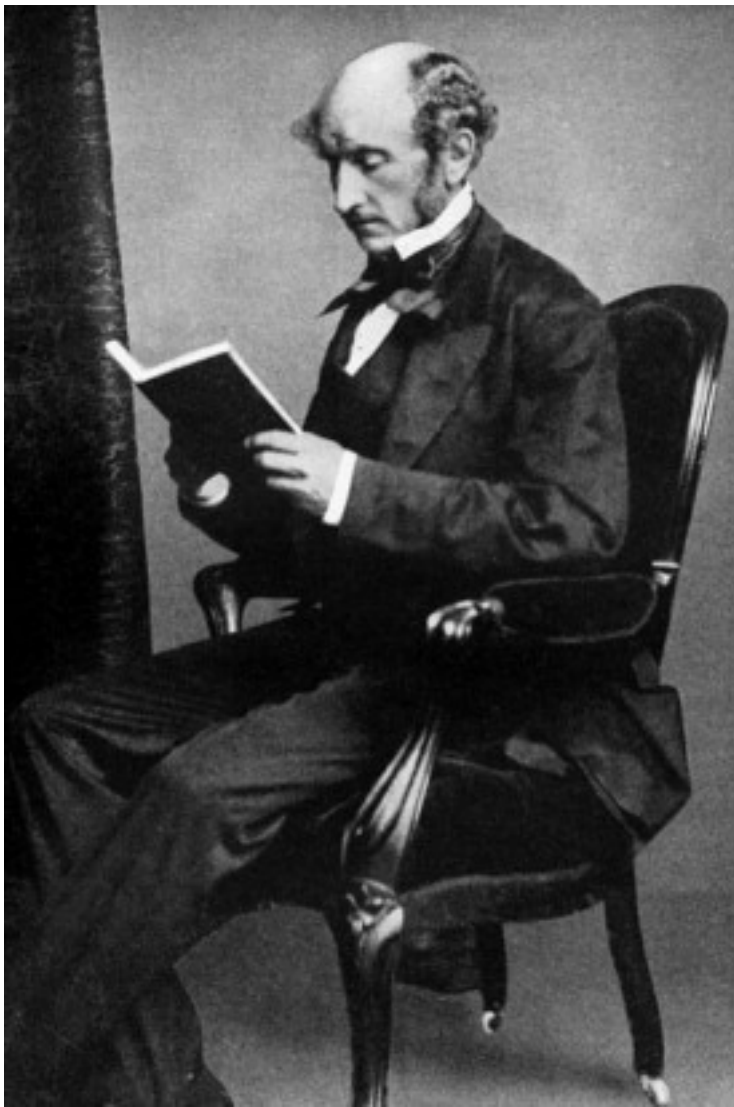
Mérték

John Stuart Mill (1806–1873) angol filozófus, 19. századi gondolkodó volt a klasszikus liberalizmus eszméjének megfogalmazója. Művei saját korát megelőzve mutattak irányt a politikai filozófiák rendszerében.

Éveken át a brit parlament alsóházában foglalt helyet, közelről szemlélhette a kor politikai csatározásait. A

szabadságról (1859) című könyvét tekinthetjük a f?m?vének.

A John Stuart Mill-féle liberalizmus meghatározta a 19. század politikai áramlatainak fejlődését. Az általa vallott elvek interpretációja a mai napig tart, újabb és újabb kutatások foglalkoznak a klasszikus liberalizmus értelmezésével és jelentőségével. Ennek tanulmányozása pedig segíthet megérteni napjaink liberális politikai felfogását is. Mill mindent meghatározó fogalma a szabadság. A liberalizmus 19. századi értelmezésben szabadelvőséget is jelentett, ami a politikai akarat, tudás és pozíció segítségével a gyakorlati politika irányzatává fejlődött.

A szabadság helyett tehát célszerű a szabadelvőség fogalmát használnunk, ami eszmetörténeti és politikatörténeti szempontból jóval tartalmasabb – vagy modern kifejezéssel: sokatmondóbb. A szabadság szabadelvőség formájában jelent meg a 19. század angol gondolkodásában jogilag kodifikált rendszerbe foglalva. A szabadelvőség olyan alapelv, olyan érték, amely minden élethelyzetben elismerhető, alkalmazható és egyben elidegeníthetetlen. A szabadság eszméje feltételezi a szabadon gondolkodó polgárt, aki jelentős szerepet tölt be a társadalomban. Az egyén fogalma Mill liberalizmusában hangsúlyosan kapott helyet. Eszmeifuttatásában értékelte a szabadság mellett az egyén társadalomban betöltött szerepét.

Az egyén – értelmezésében – szabad gondolatokkal rendelkező, politikai döntéseket hozó személy. A társadalomban tevékenykedő, a liberális világfelfogásban élő egyén hasznos tagja saját társadalmának és egyben a meglévő liberális politikai tradíciók támogatója. De vajon meddig terjed az egyén szuverenitása és érdeke, illetve meddig a társadalom hatalma és érdeke? A természetes határokon rejlik az érdekek és a szuverenitás fogalomkörének értelmezése.

A polgárok egyenlők az állami felségjogok tekintetében, ezért szabályok és kötelességek vonatkoznak rájuk, vagyis kénytelenek kivenni részüket a közösségi életből, s bizonyítaniuk kell áldozatkészségüket társadalmuk érdekében. Mivel az egyén a társadalom része, minden cselekedetével felelősséggel tartozik, ebből pedig az következik, hogy a társadalmi normák mindennemű mellőzése miatt kikerül a közösség, társadalmi csoport kegyeléből, és a társadalom perifériájára szorul.

A liberális társadalmi normák elemzésével eljutunk a társadalmi hasznosság fogalmához, ami az elzűkhöz hasonlóan figyelemre méltó eleme a Mill által vallott liberalizmusnak. A társadalmi hasznosságot a 19. században és ma is azon az alapon lehet értékelni, hogy az emberek képesek-e összeegyeztetni a világról kialakított képüket és a különféle morális érveket, nézeteket, és ezeket a gyakorlati politika szintjén (például a választások idején) kellő mértékben tudják-e hasznosítani. A társadalom megfelelő működése szerinte csak liberális társadalomban és ezzel együtt liberális államban működhet. A liberális állam megfelelő működéséhez pedig szükség van egy olyan intézményrendszerre, ami az állampolgárok érdekeit szolgálja. A politikai intézmények tulajdonképpen az emberek szervezetei, így az esetek többségében hűen tükrözik azok nézeteit, terveit, szándékait és lehetőségeit, hiszen a liberális társadalomban élők egyén politikai intézmények segítségével haladnak előre.

A Mill-féle liberális elvek tehát egy végső, mindent szabályzó rendszerben, a liberális alkotmányban egyesülnek. A liberális alkotmány törvények, szabályok és jogok összességét jelenti, így a liberalizmus jogi természetével szemben az esztétörténeti szempontból is csak ebben a struktúrában tud érvényesülni. A szabadelvű, liberális egyén, aki a társadalmi normák betartásával hasznos tagja a társadalomnak, egyben a liberális alkotmány által felruházott politikai jogok (választás) birtokában hasznos tagja a politikai közegnek.

Röviden összegezve mindezt, feltehetjük a kérdést: mi maradt mára a Mill-féle klasszikus liberalizmus 19. századi formájából? Egy lehetséges válasz szerint a liberális elvek átértelmeződtek, ugyanis a szabadság fogalma ma már államonként változik, az egyén társadalmi szerepe átértékelődött, az államapparátusok rendkívül decentralizáltak, a liberális alkotmány pedig gyakran jogi természetét veszítette. Napjaink liberális társadalmi igen megosztottak, és a megosztottság minden nappal növekszik...

Szakács Roland, történész – magyarhirlap.hu

Tisztelt olvasók! Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkkal" a **Flag Polgári Magazin** facebook oldalát, a következő címen: <https://www.facebook.com/flagmagazin>
- Minden "lajk számít, segíti a magazin működését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu

Ajánló

